

"Regions, Cities, Neighbourhoods - strong Partners"

RegGov

Regional Governance of Sustainable Integrated
Development of Deprived Urban Areas

URBACT II

Local Action Plan

City of Ruda Śląska,
Poland

April 2011

European Union
European Regional Development Fund

Connecting cities
Building successes

Ruda Śląska 2011

Lokalny Plan Działania dla Osiedla Kaufhaus

Miasto Ruda Śląska

Projekt **RegGov**

Regional Governance of Sustainable Integrated
Development of Deprived Urban Areas

Program **URBACT II**

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

Spis treści:

Wstęp	2
Rozdział 1 Opis obszaru objętego planem rozwoju	3
1.1 Podstawowe informacje dotyczące miasta Ruda Śląska	3
1.2 Zarys historyczny rozwoju osiedla Kaufhaus	4
1.3 Diagnoza sytuacji osiedla w ujęciu społecznym, przestrzennym i ekonomicznym	6
1.4 Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń (SWOT)	9
Rozdział 2 Wizja i kierunki rozwoju osiedla Kaufhaus	10
2.1 Wizja rozwoju osiedla Kaufhaus	10
2.2 Obszary działania/interwencji	10
2.3 Cel główny, cele strategiczne i kierunki działania	11
2.4 Odniesienie do istniejących programów strategicznych	14
Rozdział 3 Realizacja wizji rozwoju – działania i projekty	18
3.1 Działania w sferze infrastruktury i mieszkalnictwa	18
3.2 Działania w sferze aktywizacji i integracji społecznej	22
3.3 Działania w sferze gospodarki i zatrudnienia	25
Rozdział 4 Zaangażowanie podmiotów lokalnych w realizację projektu	
RegGov – Lokalna Grupa Wsparcia	29
4.1 Podmioty zaangażowane we wdrażanie działań i projektów	29
4.2. Inne zaangażowane podmioty	32
4.3 Włączenie podmiotów prywatnych	33
4.4 Zaangażowanie Instytucja Zarządzającej	34
4.5 Forma zaangażowania w ramach Lokalnej Grupy Wsparcia	35
Rozdział 5 Monitoring i ewaluacja Lokalnego Planu Działania	36

Wstęp

Miasto Ruda Śląska jako jeden z Partnerów projektu RegGov w ramach Programu URBACT II w latach 2008-2011 uczestniczyło w transeuropejskiej wymianie doświadczeń poświęconej kwestii zintegrowanego rozwoju i rewitalizacji miejskich obszarów zdegradowanych. Każde z Miast Partnerów Projektu wytypowało jeden obszar wymagający regeneracji, który stał się przedmiotem projektu. Z uwagi na aktualną sytuację tj. kumulację problemów o charakterze społecznym, przestrzennym i gospodarczym, a także ze względu na aspekt historyczny i walor architektoniczny w Rudzie Śląskiej projektem objęte zostało Osiedle „Kaufhaus”.

Partnerzy Projektu mieli za zadanie utworzenie Lokalnej Grupy Wsparcia, która miała opracować Lokalny Plan Działania dla wyznaczonego obszaru. Lokalny Plan Działania dla Osiedla Kaufhaus stanowi formę strategii rozwoju tego obszaru w perspektywie dziesięcioletniej. Zawiera on opis i diagnozę aktualnej sytuacji na osiedlu, wizję i cele rozwoju, działania i projekty realizowane i planowane do realizacji, a także przedstawia podmioty uczestniczące w procesie rewitalizacji osiedla, tworzące Lokalną Grupę Wsparcia.

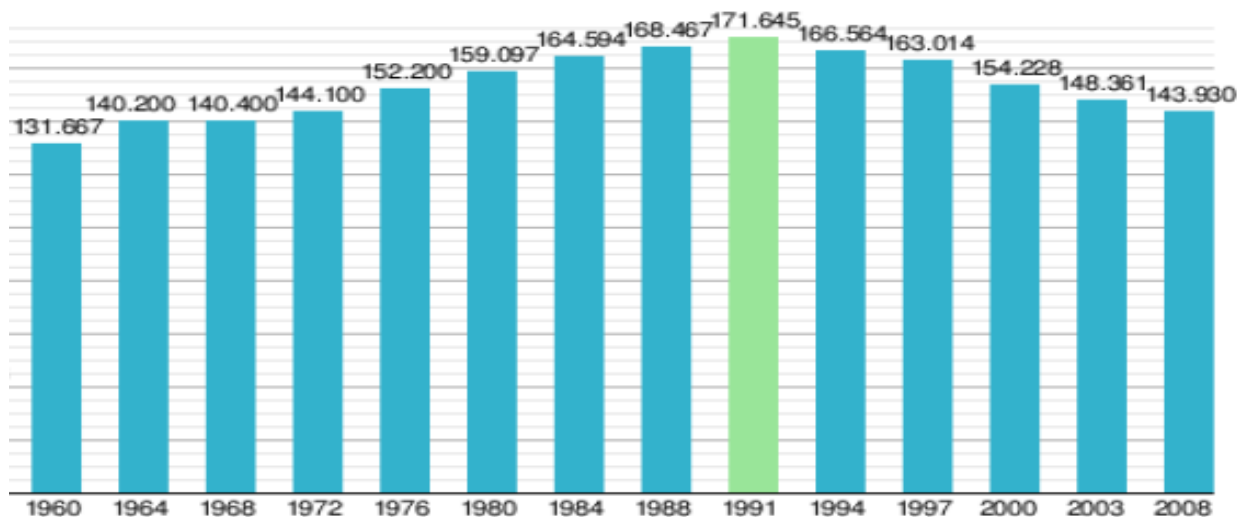
Projekt RegGov to pierwszy projekt realizowany przez Miasto Ruda Śląska w formie międzynarodowej wymiany doświadczeń - sieci miast Unii Europejskiej borykających się z podobnymi problemami i wyzwaniem. Realizacja projektu przyniosła nowe spojrzenie na kwestie zintegrowanego rozwoju, pozwoliła na zaczerpnięcie sprawdzonych rozwiązań od miast bardziej doświadczonych w tym zakresie, a jednocześnie zainteresowanie i ukazanie dorobku rewitalizacyjnego na terenie Osiedla Kaufhaus oraz przedstawienie europejskiej opinii publicznej wizerunku Miasta Ruda Śląska.

Rozdział 1. Opis obszaru objętego planem rozwoju

1.1 Podstawowe informacje dotyczące miasta Ruda Śląska

Ruda Śląska zajmuje powierzchnię 77,73 km² i jest zamieszkała przez 142 tysiące osób jako jeden organizm miejski zostało utworzone w 1959 roku. Miasto położone jest w województwie śląskim w centralnej części Aglomeracji Górnośląskiej – najbardziej zurbanizowanym obszarze Polski W promieniu 15 kilometrów wokół Rudy Śląskiej mieszka około dwa i pół miliona mieszkańców. Do zalet lokalizacji miasta Ruda Śląska zaliczyć można bardzo dobrą dostępność komunikacyjną Przez miasto przebiega Autostrad A4, Drogowa Trasa Średnicowa oraz Droga Wojewódzka nr 925 a w bliskości międzynarodowy port lotniczy Katowice – Pyrzowice oraz budowana autostrada A-4 umożliwiające włączenie miasta w europejski system transportowo-logistyczny.

Zgodnie z danymi na koniec 2009 roku w mieście Ruda Śląska liczba mieszkańców (wg faktycznego miejsca zamieszkania) wynosiła 143 394. Liczba mieszkańców Rudy Śląskiej od II połowy lat 90-tych lat systematycznie maleje. Widoczna jest również przewaga liczby kobiet (73 591) wobec liczby mężczyzn (69 803) w ogólnej liczbie mieszkańców. Kobiety stanowiły 51,32% populacji wg danych na koniec 2009. Na ogólny spadek liczby mieszkańców wpływ miało głównie ujemne saldo migracji oraz ujemny przyrost naturalny. Spadkowi liczby ludności Rudy Śląskiej w latach towarzyszy systematyczny spadek gęstości zaludnienia, które wynosi na koniec 2009 roku 1845 osób/km². Poniższy wykres obrazuje zmianę liczby ludności Rudy Śląskiej od początku istnienia miasta jako jeden organizm miejski tj od 1959 roku.

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Stopa bezrobocia w Rudzie Śląskiej na koniec 2010 roku wynosiła 8,1%. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Rudzie Śląskiej liczba zarejestrowanych bezrobotnych na koniec 2010 wyniosła 3923 osób, w tym 1603 mężczyzn i 2320 kobiet. Dzięki sprzyjającym czynnikom gospodarczym w ostatnich latach liczba osób pozostających bez pracy wykazuje trend malejący. Należy zauważyć, że większość osób bezrobotnych to kobiety (ok 60%), dla których brak jest miejsc pracy w gospodarce, głównie ze względu na strukturę przemysłową miasta. Na obszarach rewitalizowanych stopa bezrobocia jest znacznie wyższa i sięga nawet 20%.

Zgodnie ze stanem na koniec 2009 roku w Rudzie Śląskiej, wg rejestru REGON, zarejestrowanych było **9629** podmiotów gospodarki narodowej, z czego 9251 stanowiły jednostki gospodarcze sektora prywatnego, w tym 7550 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Na terenie miasta działało 513 spółek handlowych, w tym 100z udziałem kapitału zagranicznego. Najliczniejsza klasę wielkości stanowiły podmioty o liczbie pracowników od 0 do 9 – 9035.

Do najważniejszych sektorów gospodarczych należą:

- przemysł,
- budownictwo,
- handel i naprawy
- obsługa nieruchomości i firm.

W strukturze zatrudnienia w gospodarce miasta Ruda Śląska nadal dominującą rolę odgrywa przemysł (około 58 % wszystkich pracujących). Pomimo trudnej sytuacji na rynku pracy związanej z restrukturyzacją gospodarki, nie nastąpiły zwolnienia grupowe w restrukturyzowanych branżach, co związane jest z ochronnym pakietem socjalnym dla górnictwa i hutnictwa oraz wzrostem liczby małych i średnich firm. Mimo zaobserwowanych zmian strukturalnych, przemysł nadal dominuje w Rudzie Śląskiej.

1.2 Zarys historyczny rozwoju osiedla Kaufhaus

Historia osiedla „Kaufhaus”, będącego jednym z najbardziej znanych historycznych osiedli patronackich, związane jest nierozdzielnie z przemysłową tradycją Górnego Śląska. Stanowi zarazem świadectwo dynamicznego rozwoju tego regionu z jednej strony oraz przemysłanego modelu zagospodarowania terenu i organizacji życia mieszkańców pracujących na rzecz rozwoju obszaru.

Historyczne osiedle robotnicze usytuowane jest na granicy dwóch przemysłowych dzielnic miasta Ruda Śląska: Nowego Bytomia i Chebzia. W drugiej połowie XIX w, kiedy obszar osiedla znajdował się pod niemieckim panowaniem kolonia zwana była „Gute Hoffnung” (Dobra Nadzieja). Zaś w latach 30 XX wieku, po powstaniach śląskich i plebiscytach, kiedy osiedle to znalazło się po polskiej stronie zostało nazwane „Koloniam Styczyńskiego”. Kolonia została wybudowana dla pracowników powstałej w 1840 r. i sukcesywnie rozbudowywanej w latach 50-tych i 80-tych XIX „Huty Pokój”. Składa się ono zasadniczo z dwóch części: starej typu patronackiego wybudowanej około 1870 roku o szeregowej monotonnej, jednakowej zabudowie, oraz części bardziej reprezentacyjnej, tworzącej samodzielny kompleks przestrzenny o większym standardzie mieszkań powstałej po 1904 roku w sztucznym zagłębieniu ograniczonym z każdej strony torami kolejowymi, do którego prowadziła wybrukowana kostką granitowa droga. W 1904 roku, na zakończenie pierwszego etapu budowy zbudowano reprezentacyjny dom handlowy, od którego osiedle zaczerpnęło nazwę.

Dom Towarowy "Kaufhaus" był w tamtych czasach fenomenem na skalę europejską. Na trzech kondygnacjach budynku znajdowała się przestrzeń handlowa. Był wyposażony m.in. w windy i ubojnię. Dom Towarowy samoistnie wyznaczył centrum osiedla, wokół którego koncentrowało się życie mieszkańców. Obecnie jest najcenniejszym obiektem zabytkowym osiedla i znajduje się w rękach prywatnego właściciela. W 1933 roku cała kolonia liczyła około 40 wolnostojących budynków z trzema reprezentacyjnymi gmachami, z których do dzisiaj zachowały się tylko dwa przy ul. Niedurnego 99 oraz Gwardii Ludowej 21-23.

Dom towarowy „Kaufhaus” na starej pocztówce z początku XX w.

Budynki mieszkalne na osiedlu to domy wielorodzinne tzw. familoki, z elewacją budynków pokrytą skromnymi detalami architektonicznymi, dwukondygnacyjne o dwuspadowych dachach. Domy budowane były w dwóch typach: w pierwszym typie na każdym piętrze umieszczono sześć małych mieszkań, do których wchodziło się z jednej klatki schodowej. Zaplecze gospodarcze i sanitariaty były zlokalizowane na podwórzu. W drugim typie domów zbudowano dwie klatki schodowe, na każdym piętrze znajdowały się po dwa duże mieszkania, składające się z dwóch większych pokoi oraz kuchni.

Obecnie kolonia ta poprzez częściowe wyburzenia oraz zły stan techniczny straciła swój pierwotny kontekst urbanistyczny, czyli charakter osiedla robotniczo patronackiego będącego przykładem XIX w. przemysłowego pejzażu Górnego Śląska. Na poniższej ilustracji pokazany jest pierwotny układ urbanistyczny osiedla z 1910 roku.

Wskutek przemian polityczno-ekonomicznych w Polsce i związanej z tym restrukturyzacji przemysłu ciężkiego zasadnicza część osiedla, na której znajdują się istniejące budynki mieszkalne, została przejęta od Huty „Pokój” i stała się własnością komunalną. Przejęcie osiedla przez Miasto Ruda Śląska w latach 90 XX w. otworzyło nową kartę historii. Wieloletnie zaniedbania remontowe i modernizacyjne spowodowały, że osiedle stało się miejscem narzuconej migracji mieszkańców dysfunkcyjnych i zalegających z opłatami co doprowadziło do uzyskania statusu dzielnicy zdegradowanej o znacznym odsetku osób z tzw. „marginesu społecznego”.

1.3 Diagnoza sytuacji osiedla w ujęciu społecznym, przestrzennym i ekonomicznym

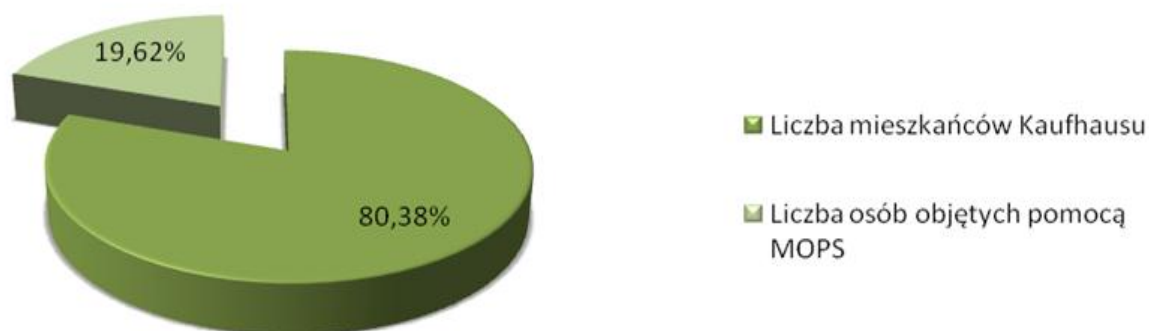
Punktem wyjścia do opracowania poniższego planu jest obecny stan osiedla, które charakteryzuje się nasiloną degradacją podstawowych sfer funkcjonowania osiedla i życia mieszkańców. Poniższa diagnoza sytuacji społecznej, infrastrukturalnej i ekonomicznej obrazuje aktualny rzeczywisty obraz osiedla i stanowi zarazem podstawę do określenia w dalszej części dokumentu działań prowadzących do ograniczenia i likwidacji wskazanych problemów. Jednocześnie należy zaznaczyć, iż na terenie osiedla w przeciągu ostatnich kilku lat poprzedzających czas opracowania niniejszego planu (2011) doszło do pierwszych stopniowych zmian mających na celu poprawę wizerunku osiedla i jakości życia mieszkańców (rozdział 3)

Sfera społeczna

Osiedle Kaufhaus mieści się w dzielnicy Nowy Bytom liczącej stanowiącej centrum administracyjne miasta. Samo Osiedle zbudowane zostało dla potrzeb Huty „Pokój”, a zamieszkuje je dzisiaj **1 413 osób** (w tym 749 kobiet). Osiedle w ostatnich latach uległo znacznej degradacji, zarówno w zakresie substancji mieszkaniowej, jak i społeczności lokalnej. Największe piętno odcisnęły tam zmiany gospodarczo – ustrojowe lat 90 XX wieku.

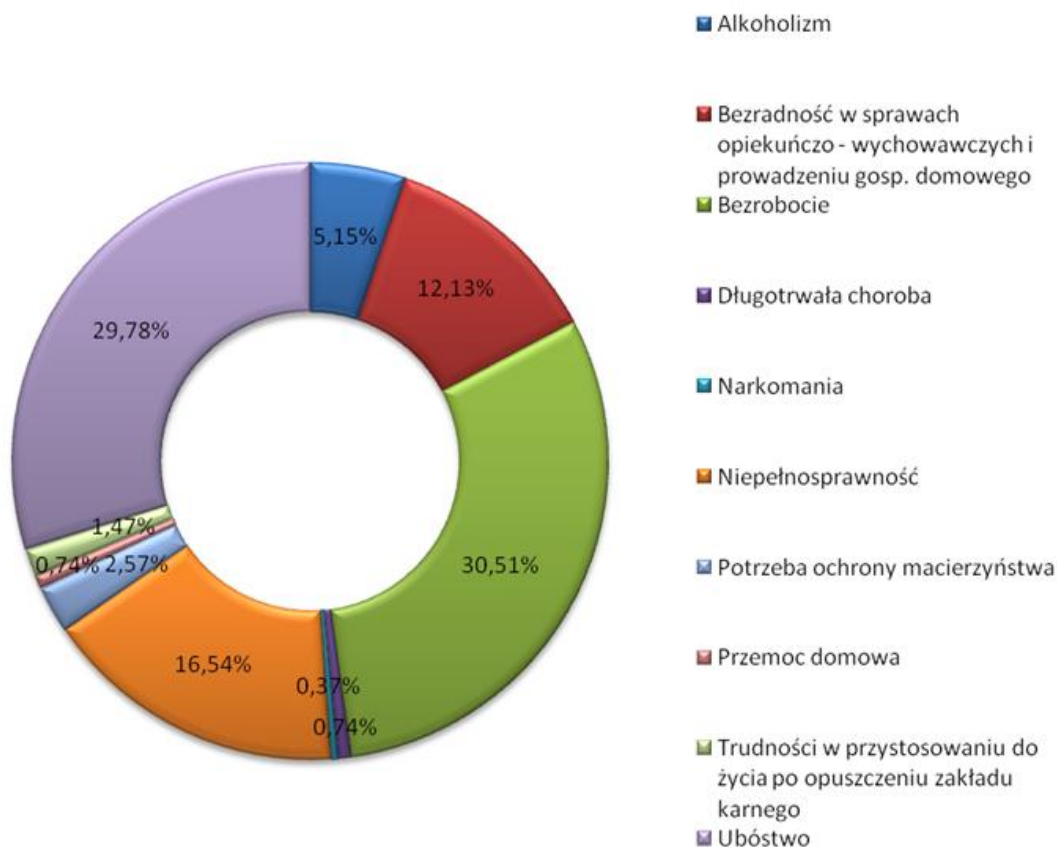
Znaczący wzrost bezrobocia spowodowany restrukturyzacją dużych zakładów przemysłowych nakręcił spiralę ubożenia osób i rodzin, które nie były przygotowane na takie zmiany. Udział w tym miał także od wielu lat pielęgnowany na Górnym Śląsku etos pracy i rodziny implikujący wyraźny i nieprzekraczalny podział ról w rodzinie: mężczyzna pracuje i zarabia na rodzinę, kobieta prowadzi dom i wychowuje dzieci.

Procesy te połączone z niskim, jak na dzisiejsze czasy standardem mieszkań na Kaufhausie, a więc i kwot czynszów spowodowały, że na Osiedlu pozostały w większości rodziny o niskich dochodach. Pozostałe mieszkania przekształcono na lokale socjalne, do których sprowadzać zaczęły się rodziny zagrożone marginalizacją społeczną z terenu całego miasta. To z kolei zaowocowało degradacją więzi w ramach społeczności lokalnej, wzrostem anonimowości i zanikiem mechanizmów samopomocowych. Około 20% mieszkańców Kaufhaus to klienci pomocy społecznej, co obrazuje poniższy wykres.

Odsetek osób objętych pomocą społeczną w stosunku do ogólnej liczby mieszkańców osiedla Kaufhaus

Główne problemy społeczne, z którymi borykają się mieszkańcy Kaufhausu to bezrobocie oraz ubóstwo. Rozkład dysfunkcji prezentuje poniższy wykres.

Rozkład dysfunkcji wśród osób objętych pomocą społeczną na osiedlu Kaufhaus

Sfera przestrzenna

Osiedle w stanie niemal niezmiennym przetrwało do początku lat 80. XX wieku, kiedy to ówczesny zarząd Huty „Pokój” podjął decyzję o wyburzeniu Kaufhausu. W ówczesnym odczuciu Osiedle nie spełniało już podstawowych standardów; dotychczasowi mieszkańcy przenosili się do nowoczesnych bloków mieszkalnych, natomiast stare Osiedle nie było postrzegane jako zabytek architektury epoki industrializacji Górnego Śląska. Efektem tej decyzji było doprowadzenie do wyburzenia niemal połowy dotychczasowej zabudowy Kaufhausu. Stan techniczny pozostałych familoków zaczął drastycznie się pogarszać, na co wpływ miało m. in. zaprzestanie prac modernizacyjnych zarówno w budynkach mieszkalnych, jak i w infrastrukturze osiedla. Wskutek tych działań trwał exodus mieszkańców do innych dzielnic Rudy Śląskiej, natomiast na Osiedlu pozostali starsi mieszkańcy. Kaufhaus stopniowo coraz bardziej izolował się od Nowego Bytomia, aby ostatecznie zostać zmarginalizowanym osiedlem w momencie, w którym nastąpiła transformacja ustrojowa w Polsce. Aktualny plan osiedla jest przedstawiony na zdjęciu poniżej

Obecny stan techniczny infrastruktury, otoczenia i budynków mieszkalnych odbiega w sposób zasadniczy od współczesnych standardów. Problem ten jest dodatkowo pogłębiany poprzez fakt, iż większość mieszkań posiada status lokali socjalnych, na które kierowano osoby i rodziny zalegające z regularnymi opłatami. Znaczna część mieszkańców ma kilku i kilkunastotysięczne długi względem administracji budynków czyli MPGM-u, co blokuje inwestowanie w poprawę warunków mieszkaniowych.

Obszar osiedla Kaufhaus przed rozpoczęciem prac modernizacyjnych

Sfera ekonomiczna

Osiedle pozbawione było w latach 90. jakiegokolwiek wsparcia instytucjonalnego – na jego terenie działał jeden sklep, zaś jedynym punktem usługowym działającym na tym terenie był skup szklanych opakowań. Opuszczane, zaniedbane mieszkania, z czasem przekazane przez administrację hutniczą pod zarząd miastu, zaczęli zasiedlać mieszkańcy eksmitowani z innych dzielnic na podstawie wyroków sądowych, nie radzący sobie z utrzymaniem dotychczas zajmowanych lokali. Wiele z mieszkań przekształconych zostało w lokale socjalne. Nowi mieszkańcy nie byli w żaden sposób związani z nowym miejscem i rdzenną społecznością, która obrała kierunek izolacji wobec nowoprzybyłych. Takie podejście przypieczętowało rozłam w społeczności Osiedla Kaufhaus, który utrzymywał się przez kolejne lata.

Postępująca w ostatnich dwudziestu latach degradacja Osiedla zarówno w sferze mieszkalnictwa, jak i standardów życia doprowadziła do pojawienia się wielu zjawisk patogennych popchnęła wiele rodzin ku zagrożeniu wykluczeniem społecznym. Dokonało się zachwianie tradycyjnego na Górnym Śląsku podziału ról w rodzinie, w której mężczyzna odpowiedzialny był za zapewnienie rodzinie dochodów, natomiast matka za prowadzenie domu, i wspólne wychowanie potomstwa. Restrukturyzacja przemysłu ciężkiego i wzrost konkurencji na rynku pracy nakręcały spiralę ubożenia wielu osób i rodzin, które nie były przygotowane na zmiany. Nagła utrata zatrudnienia przez jej jedynego żywiciela automatycznie spychała ją na granicę ubóstwa. Trudne warunki dynamicznego rynku pracy uniemożliwiały podjęcie zatrudnienia przez nisko wykwalifikowanych mężczyzn i kobiety, pomimo iż w obszarze osiedla siedzibę znalazło kilka podmiotów gospodarczych.

1.4 Analiza mocnych i słabych stron, szans i zagrożeń (SWOT)

W oparciu o wskazaną powyżej diagnozę aktualnej sytuacji społecznej, przestrzennej i ekonomicznej oraz biorąc pod uwagę istniejące obiektywne czynniki mające wpływ na sytuację osiedla obecnie i w przyszłości, a także potencjalne czynniki aktualnie neutralne a mogące zaistnieć w przyszłości, można sprecyzować mocne i słabe strony omawianego obszaru oraz szanse i zagrożenia, które należy wziąć pod uwagę planując realizację działań prowadzących do zmiany obecnej sytuacji osiedla. Poniższa analiza odwołuje się także do kwestii ogólnych tj. charakterystycznych dla całego miasta, gdyż sytuacja i rozwój osiedla jest powiązany i jednocześnie uzależniony od czynników mających wpływ na sytuację i zmiany w skali całego miasta, a nawet regionu. Analiza SWOT została przedstawiona w sposób tabelaryczny poniżej

Mocne strony	Słabe strony
<p>Znaczna wartość historyczna i architektoniczna</p> <p>Atrakcyjna lokalizacja blisko centrum miasta wzdłuż jednej z głównych ulic</p> <p>Dostępność komunikacyjna spoza miasta Drogowa Trasa Średnicową</p> <p>Wielki niezabudowany obszar wewnątrz osiedla do zagospodarowania</p> <p>Obecność przedstawicieli sektora prywatnego w granicach osiedla</p>	<p>Wysoki stopień wykluczenia społecznego i patologizacji</p> <p>Wysoki poziom bezrobocia mieszkańców osiedla</p> <p>Zaniedbana infrastruktura i otoczenie oraz niska jakość mieszkań</p> <p>Wyburzona część budynków osłabiająca pierwotny układ urbanistyczny</p> <p>Inny właściciel części gruntu i budynków na terenie osiedla (PKP)</p>
Szanse	Zagrożenia
<p>Zamieszczenie na mapie obszarów wyznaczonych do rewitalizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji</p> <p>Plan zagospodarowania przestrzennego dla całego miasta – zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej</p> <p>Rozwinięta baza edukacyjna w obrębie miasta i subregionu</p> <p>Silna świadomość tożsamości lokalnej, wysoki stopień identyfikacji z obszarem</p> <p>Wykorzystanie dostępnych środków z Unii Europejskiej i innych źródeł zewnętrznych</p>	<p>Bezpośrednie sąsiedztwo wielkiego i funkcjonującego zakładu przemysłowego Huty „Pokój”</p> <p>Negatywny wizerunek i odbiór społeczny jako obszaru zdegradowanego i niebezpiecznego</p> <p>Dominujący udział niskiego wykształcenia wśród mieszkańców</p> <p>Wybór przez inwestorów innych terenów pod inwestycje</p> <p>Ograniczone możliwości finansowe środków własnych miasta</p>

Rozdział 2. Wizja i kierunki rozwoju osiedla Kaufhaus

2.1 Wizja rozwoju osiedla Kaufhaus

Działania podejmowane na osiedlu Kaufhaus są ukierunkowane na osiągnięcie następującego stanu rozwoju:

- Osiedle historyczne i atrakcyjne o rozwiniętej infrastrukturze przestrzennej i mieszkaniowej;
- Osiedle bezpieczne dla mieszkańców oraz osób odwiedzających
- Osiedle zamieszkałe przez społeczność rdzenną i napływową nie borykająca się z problemami i dysfunkcjami, bez konieczności korzystania ze świadczeń pomocy społecznej
- Osiedla zamieszkałe przez społeczność dysponującą kwalifikacjami i umiejętnościami pozwalającymi na zdobycie zatrudnienia i utrzymanie się na rynku pracy
- Osiedla zamieszkałe przez społeczność posiadającą zdolność samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie, założenia rodziny, wychowania dzieci i brania aktywnego udział w życiu społecznym
- Osiedle ożywione ekonomicznie poprzez obecność aktywnych podmiotów gospodarczych korzystających z infrastruktury i oferty lokalowej istniejącej
- Osiedle stanowiące atrakcję turystyczną pozwalającą na zaprezentowanie historii i tradycji robotniczej Górnego Śląska
- Osiedle stanowiące przykład skutecznie przeprowadzonej rewitalizacji społecznej, ekonomicznej i przestrzennej z wykorzystaniem potencjału endogenicznego oraz przebytej drogi rozwojowej od stanu degradacji do uzyskania statusu „wizytówki miasta”

2.2 Obszary działania/interwencji

Biorąc pod uwagę kumulację problemów na terenie omawianego obszaru a zarazem mając na uwadze określoną wizję rozwoju osiedla należy przyjąć założenie, że niezbędne jest przeprowadzenie działań na wielu płaszczyznach i sferach, w których występują problemy. Prowadzenie jednoczesnych działań, wzajemnie oddziałujących na wielu płaszczyznach jest podstawowym elementem zintegrowanego podejścia do rozwoju obszarów zdegradowanych, którego problematyka stanowiła temat przewodni projektu RegGov, którego niniejszy plan jest rezultatem.

W kontekście wskazanych problemów przewiduje się podjęcie działań w następujących sferach: społecznej, przestrzennej i ekonomicznej

W ramach poszczególnych sfer wskazuje się na następujące obszary działania/interwencji:

Sfera społeczna

- Integracja i pomoc społeczna
- Bezpieczeństwo

Sfera przestrzenna

- Infrastruktura i otoczenia
- Mieszkalnictwo

Sfera ekonomiczna

- Gospodarka i przedsiębiorczość
- Zatrudnienie

2.3 Cel główny, cele strategiczne i kierunki działania

Działania podejmowane w poszczególnych obszarach interwencji mają doprowadzić do realizacji celu głównego, którego osiągnięcie stanowić będzie zasadniczy element realizacji wskazanej wizji rozwoju.

Cel główny

Kompleksowa rewitalizacja osiedla „Kaufhaus” w aspekcie społecznym, przestrzennym, ekonomicznym i poprawa warunków życia mieszkańców wraz z jednoczesną pozytywną zmianą wizerunku i statusu osiedla

Cel główny będzie realizowany za pomocą celów strategicznych określonych dla poszczególnych obszarów interwencji.

Cel strategiczny dla obszaru „Integracja i pomoc społeczna”

Integracja zmarginalizowanej części społeczności lokalnej osiedla „Kaufhaus” prowadząca do przywrócenia funkcji społecznych, samodzielności i aktywizacji w działaniu na rzecz rozwoju osiedla

Kierunki działania

- Aktywizacja i integracja społeczności lokalnej Osiedla Kaufhaus
- Ograniczanie marginalizacji i wykluczenia społecznego na terenie Osiedla Kaufhaus
- Aktywna i skuteczna pomoc społeczna dla najbardziej potrzebujących
- Budowanie tożsamości lokalnej

Cel strategiczny dla obszaru „Bezpieczeństwo”

Wzrost bezpieczeństwa i ograniczenie zagrożeń spowodowanych patologizacją środowiska społecznego

Kierunki działania

- Ograniczenie poziomu przestępczości wśród mieszkańców Osiedla
- Ograniczenie zagrożenia kradzieżą, pobiciem, nadmierne spożywanie alkoholu, pseudokibice itp.
- Wzrost subiektywnego poczucia bezpieczeństwa na Osiedlu
- Wzrost skuteczności działań prowadzonych przez służby prewencyjne
- Monitoring wizyjny

Cel strategiczny dla obszaru „Infrastruktura i otoczenie”

Podniesienie standardu infrastruktury i zagospodarowanie terenu osiedla na potrzeby mieszkańców

Kierunki działania

- Modernizacja infrastruktury technicznej i przystosowanie jej do współczesnych standardów (sieć kanalizacyjna, wodociągowa, elektryczna)
- Zagospodarowanie przestrzeni otwartych i wyposażenie terenu osiedla w infrastrukturę i obiekty służące mieszkańcom
- Wyposażenie osiedla w oświetlenie

Cel strategiczny dla obszaru „Mieszkalnictwo”

Podniesienie jakości warunków mieszkaniowych poprzez remont i modernizację substancji mieszkaniowej oraz budowę nowych mieszkań

Kierunki działania

- Odnowienie zewnętrzne budynków mieszkalnych – renowacja elewacji, wymiana i remont dachów
- Remont części wewnętrznych budynków mieszkalnych – klatki schodowe i instalacje wewnętrzne
- Budowa nowych budynków wielorodzinnych nawiązujących stylem do istniejącej zabudowy
- Zmiana statusu części mieszkań „socjalnych” i przekazanie na wynajem

Cel strategiczny dla obszaru „Gospodarka i przedsiębiorczość”

Ożywienie gospodarcze osiedla prowadzące do powstania nowych miejsc pracy oraz rozwój nowych form działalności ekonomicznej na terenie osiedla

Kierunki działania

- Zachęcenie podmiotów gospodarczych zlokalizowanych na terenie osiedla do włączenia się w proces rozwojowy
- Ożywienie gospodarcze obszaru poprzez wprowadzenie na obszar osiedla nowych podmiotów gospodarczych
- Odtworzenie potencjału ekonomicznego osiedla w związku z korzystnym położeniem osiedla blisko centrum miasta
- Zachęcanie mieszkańców do rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej

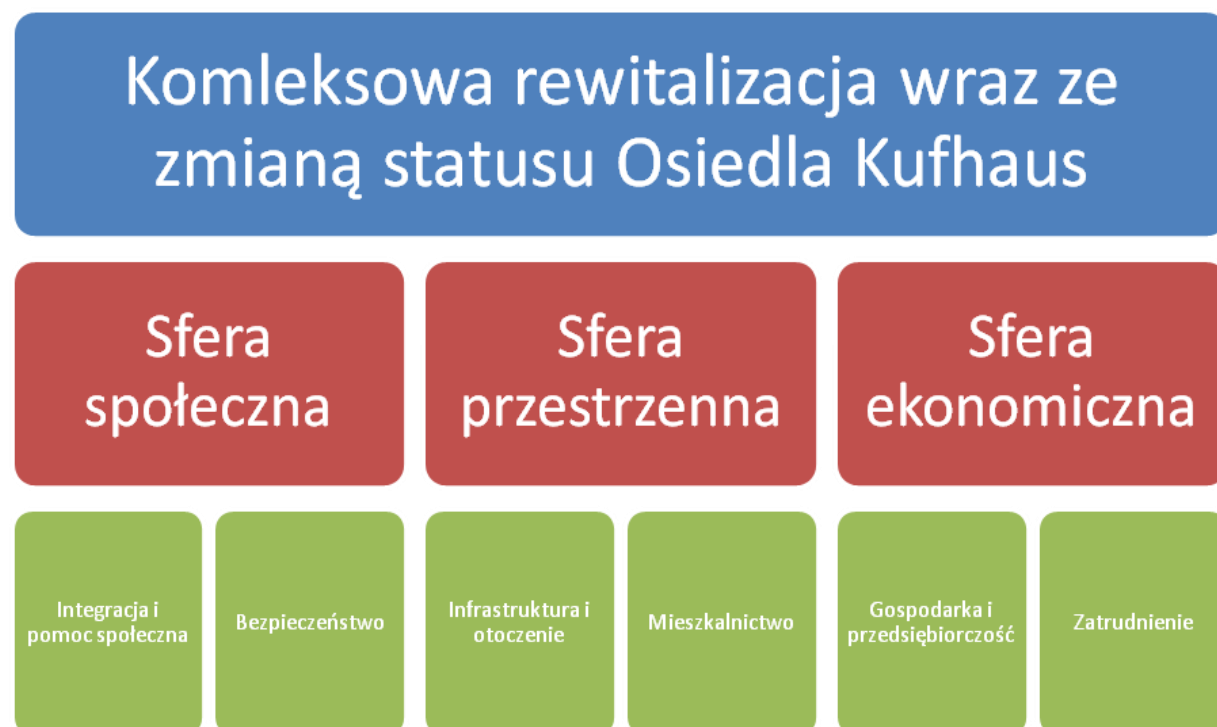
Cel strategiczny dla obszaru „Zatrudnienie”

Wzrost zatrudnienia wśród mieszkańców oraz nabycie umiejętności pozwalającym na utrzymanie się na rynku pracy

Kierunki działania

- Prace społecznie – użyteczne wykonywane przez mieszkańców osiedla na jego rzecz
- Zdobywanie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach
- Możliwość zatrudnienia w podmiotach gospodarczych istniejących bądź powstających na terenie osiedla
- Ograniczenie szarej strefy w zatrudnieniu – praca na czarno

Schemat Cel główny a obszary działania

2.4 Odniesienie do istniejących programów strategicznych

Cel główny i cele strategiczne Lokalnego Planu Działania dla osiedla „Kaufhaus” są spójne z dokumentami strategicznymi na poziomie regionalnym i lokalnym, co świadczy o integralności działań aktualnie prowadzonych i przewidzianych do realizacji na terenie osiedla z kierunkami rozwoju określonymi na wyższych poziomach zarządzania. Założenia Lokalnego Planu Działania odnoszą się do celów i kierunków działań określonych w następujących dokumentach

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego do 2020

Biorąc pod uwagę powiązanie z realizacją wizji rozwoju regionu Lokalny Plan Działania wpisuje się w następujące Cele strategii

Cel strategiczny I

Wzrost wykształcenia mieszkańców oraz ich zdolności adaptacyjnych do zmian społecznych i gospodarczych w poczuciu bezpieczeństwa społecznego i publicznego

Kierunek działań 5: Zintegrowanie systemu pomocy społecznej, aktywna polityka społeczna

Kierunek działań 7: Poprawa warunków mieszkalnych

Kierunek działań 8: Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i przeciwdziałanie dezorganizacji i patologii społecznej

Cel strategiczny II

Rozbudowa oraz unowocześnienie systemów infrastruktury technicznej

Kierunek działań 4: Rozbudowa i modernizacja infrastruktury komunalnej

Cel strategiczny IV

Poprawa jakości środowiska naturalnego i kulturowego oraz zwiększenie atrakcyjności przestrzeni

Kierunek działań 2: Zagospodarowanie centrów miast oraz zdegradowanych dzielnic

Strategia Wewnętrznego i Zintegrowanego Rozwoju Miasta do 2015

Pole strategiczne - Edukacja i kapitał ludzki

Cel strategiczny 1 - Powiększenie kapitału ludzkiego i potencjału intelektualnego miasta

Kierunek 3 - Przekwalifikowania i podnoszenie kwalifikacji zawodowych

Pole strategiczne - Promocja i rozwój przedsiębiorczości

Cel strategiczny 5 - Wzbogacenie bazy ekonomicznej miasta i rozwój sektora przedsiębiorstw

Kierunek nr 3 - Aktywizacja gospodarcza terenów związanych z nowym układem komunikacyjnym (A-4, DTŚ, N-S)

Pole strategiczne - Gospodarka mieszkaniowa

Cel strategiczny 6 - Podniesienie standardu zamieszkania i ożywienie budownictwa mieszkaniowego

Kierunek 1 - Odnowienie i unowocześnienie starych budynków mieszkalnych

Pole strategiczne - Służba zdrowia i pomoc społeczna

Cel strategiczny 7 - Zapewnienie mieszkańcom opieki medycznej i pomocy społecznej na poziomie odpowiadającym współczesnym standardom

Kierunek 3 - Ograniczenie zjawisk patologii społecznej (1998)

Pole strategiczne - Kultura i rekreacja

Cel strategiczny 8 - Stworzenie warunków dla rozwoju kultury i rekreacji w mieście i wzrost uczestnictwa mieszkańców w kulturze

Kierunek 3 - Restauracja najcenniejszych obiektów zabytkowych

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska 2007-2015

Lokalny Program Rewitalizacji zawiera projekty ukierunkowane na integrację zdegradowanych terenów z pozostałymi obszarami miasta poprzez:

- Porządkowanie starej tkanki urbanistycznej (przebudowa, remonty, budowa, zastępowanie azbestowych elementów budynków materiałami mniej szkodliwymi) celem przywrócenia zdegradowanym obszarom utraconych funkcji,
- Nadanie nowych funkcji zdegradowanym przestrzeniom miejskim (adaptacja dla funkcji gospodarczych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, społecznych i kulturalnych)
- Zachęcanie do rozwijania nowych form działalności gospodarczej i wspieranie inicjatyw generujących nowe miejsca pracy
- Współdziałanie środowisk i instytucji na rzecz poprawy bezpieczeństwa publicznego i zapobiegania przestępczości w mieście,
- Aktywizację środowisk kulturalnych, edukacyjnych i turystycznych stanowiących zaplecze kulturalne czy turystyczne, celem usprawnienia ich działalności i aktywizacji społeczności lokalnej wokół problemów działalności społecznej.

Projekty rewitalizacyjne zlokalizowane są na tych obszarach miasta Ruda Śląska, których odnowa jest niezbędnym czynnikiem stymulowania rozwoju społeczno-gospodarczego miasta, dotkniętego negatywnymi skutkami restrukturyzacji przemysłu.

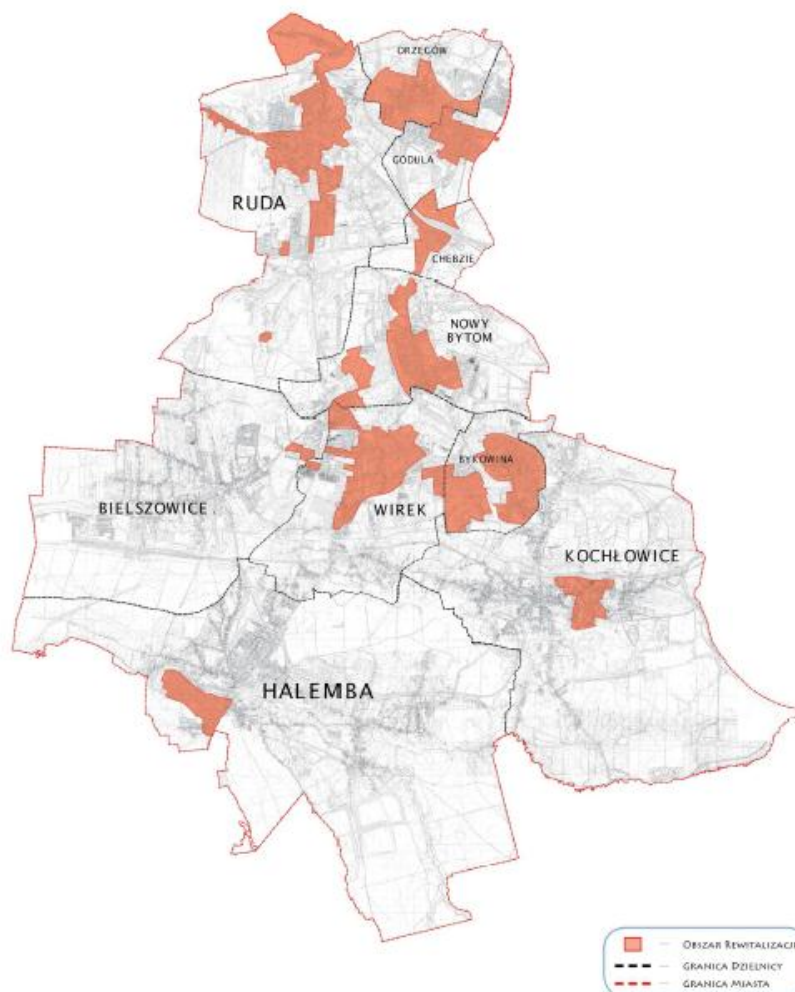
Program w oparciu o wielokryterialną analizę problemów wyznacza obszary rewitalizacji, których granice przedstawiono mapie dołączonej do niniejszego planu. Program zawiera listę projektów do realizacji na poszczególnych obszarach. Działanie rewitalizacyjne na terenie osiedla Kaufhaus w obszarze rewitalizacji Nowy Bytom oznaczone są kodem N4:

Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Ruda Śląska

Projekt N4

Modernizacja i renowacja zabytkowego osiedla – kolonii robotniczej

„Kaufhaus” przy ul. Niedurnego w Rudzie Śląskiej

Mapa obszarów rewitalizacji na terenie miasta Ruda Śląska

Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych 2003-2015

Cel strategiczny 1 – Zintegrowany system pomocy społecznej

Kierunek 1 - Diagnostowanie i monitorowanie problemów społecznych

Kierunek 2 - System wsparcia na rzecz osób bezrobotnych

Kierunek 7 - Zintegrowany system pomocy rodzinie dysfunkcyjnej

Cel strategiczny 3 - Tworzenie warunków sprzyjających zdrowiu

Kierunek 2 - Profilaktyka uzależnień

Cel strategiczny 6 - Promowanie zatrudnienia i przedsiębiorczości

Kierunek 2 - Kształtowanie postaw adaptacyjności i mobilności na rynku pracy

Kierunek 6 - Zwiększenie uczestnictwa w zatrudnieniu osób zagrożonych wykluczeniem i wykluczonych z rynku pracy

Cel strategiczny 7 - Tworzenie warunków rozwoju aktywności i samoorganizacji społeczności lokalnych

Kierunek 3 - Centrum Aktywności Lokalnej – tworzenie warunków aktywizujących społeczność lokalną w celu poprawy jakości życia.

Cel strategiczny 8 - Tworzenie warunków bezpieczeństwa i przeciwdziałania dezorganizacji społecznej

Kierunek 1 - Bezpieczeństwo i porządek publiczny

Lokalna Strategia Zatrudnienia i Promocji Przedsiębiorczości 2008-2015

Cel strategiczny 3 - Wzrost aktywności zawodowej mieszkańców i powstawanie nowych miejsc pracy dla ludzi o zróżnicowanych kwalifikacjach

Kierunek 3 Tworzenie i rozwój organizacji wspomagających aktywizację zawodową.

Cel strategiczny 4 - Wzrost liczby inwestorów i przedsiębiorców w mieście

Kierunek 1 - Kompleksowa oferta zachęt skierowana do inwestorów zewnętrznych

Kierunek 2 - Program zakładania i prowadzenia firmy adresowany do ludzi młodych oraz osób zagrożonych bezrobociem.

Cel strategiczny 5 - Kreowanie i umacnianie zdolności do bycia pracownikiem

Kierunek 1 - Aktywizacja zawodowa kobiet

Kierunek 2 - Poprawa dostępu do zatrudnienia, w tym osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy

Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego

Realizacja założeń przestrzennych Lokalnego Planu Działania jest spójna z zapisami Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego, który przewiduje możliwość zagospodarowania terenu osiedla „Kaufhaus” według następujących ustaleń:

MW1 - zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna

ZP1 – zieleń urządzona

ZI1 – zieleń izolacyjna

KD1/2 – ulice dojazdowe

KDW – ulice wewnętrzne

Ponadto zgodnie z ustaleniami planu w rejonie osiedla „Kaufhaus” ścisła ochrona konserwatorska „A” objęty jest zespół zabudowy robotniczej przy ul. Podgórze, natomiast pośrednią ochroną konserwatorską „B” pozostałości osiedla robotniczego przy ulicach: Niedurnego, Gwardii Ludowej, Rudzkiej w Nowym Bytomiu, co determinuje określone postępowanie w trakcie realizacji prac modernizacyjnych i remontowych w obrębie osiedla.

Rozdział 3. Realizacja wizji rozwoju – działania i projekty

Dążenie do urzeczywistnienia nakreślonej wizji rozwoju osiedla oraz wskazanych celów sprowadza się do realizacji konkretnych działań, które zarazem stanowią zasadniczą część Lokalnego Planu Działania. Rozdział poniższy zawiera opis projektów, których realizacja ma przynieść namacalną i obiektywną poprawę jakości osiedla w sferze przestrzennej społecznej i ekonomicznej. Projekty zostały przedstawione w trzech grupach odpowiadających poszczególnym sferom i obszarom interwencji

3.1 Działania w sferze infrastruktury i mieszkalnictwa

Ze względu na wieloletnie zaniedbania skutkujące systematycznym pogarszaniem standardu osiedla, działania w zakresie regeneracji zdegradowanej infrastruktury i otoczenia oraz poprawy jakości warunków mieszkaniowych stanowią grupę działań niezbędnych, które należy potraktować w sposób priorytetowy. Teren osiedla Kaufhaus został poddany analizie i inwentaryzacji, pod kątem istniejącej i funkcjonującej infrastruktury oraz stopnia jej degradacji. Na podstawie zebranych danych opracowany został projekt wykonawczy pod nazwą:

Modernizacja i renowacji zabytkowego osiedla kolonii robotniczej KAUFHAUS w Rudzie Śląskiej dzielnica Nowy Bytom

Etap I – infrastruktura zewnętrzna

Przedmiotem tego opracowania jest projekt budowlany modernizacji i renowacji zabytkowego osiedla kolonii robotniczej KAUFHAUS w zakresie infrastruktury zewnętrznej obejmującej drogi, parkingi, chodniki, place zabaw i gospodarce wraz ze wskazaniem lokalizacji czterech nowych budynków mieszkalnych z usługowymi pomieszczeniami w parterze.

Opracowanie podzielono na dwa etapy IA i IB, podział przeprowadzono wzdłuż granicy działek. Etap IA jest możliwy do wykonania i funkcjonowania samodzielnie, natomiast etap IB stanowi rozwinięcie etapu IA.

Zgodnie z projektem zagospodarowania terenu osiedla w części 1A zaplanowano wykonanie następujących elementów:

KANALIZACJA DESZCZOWA I SANITARNA (części 1A i 1B)

Przewidziano odprowadzenie ścieków socjalno – bytowych z wszystkich budynków. Wody opadowe z dachów budynków odprowadzono ze wszystkich istniejących rynien. Wody opadowe z parkingów podczyszczane z ewentualnych zanieczyszczeń olejem. Ścieki sanitarne z budynków 101 – 105, 89-97 i 99 przy ul. Niedurnego odprowadzane istniejącymi przykanalikami do istniejących studzienek zabudowanych na kanalizacji sanitarnej w ul. Niedurnego. Wody opadowe z dachów budynków j.w. od strony ul. Niedurnego wpięte do istniejącej sieci kanalizacji deszczowej ułożonej w ul. Niedurnego lub odprowadzone na chodnik.

Przewidziano wykonanie trzech niezależnych układów odprowadzenia ścieków socjalno- bytowych i wód opadowych t.j.

- kanalizacji sanitarnej
- kanalizacji wód opadowych z dachów, chodników i jezdni
- kanalizacji deszczowej odwodnienia parkingów.

Orientacyjna długość projektowanej kanalizacji:

- kanalizacja deszczowa z przykanalikami 2400m
- kanalizacja sanitarne z przykanalikami 1350m

UKŁAD KOMUNIKACYJNY

Drogi i parkingi o łącznej długości ok 815 m (część 1A)

Projektowany obszar dzieli się na części :

- ul. Podgórze – zagospodarowanie przestrzeni pomiędzy zespołem obiektów, przebudowa ulicy oraz jej wydłużenie i połączenie z ulicą Niedurnego;
- ul. Gwardii Ludowej – główna ulica osiedla łącząca tereny z ulicą Niedurnego – przebudowa ulicy, dobudowa parkingów na całej jej długości, oraz zagospodarowanie terenów pomiędzy ulicą Podgórze a ulica Gwardii Ludowej na place sportowo rekreacyjne dla dzieci i młodzieży, dobudowa parkingów z możliwością ich wydzielenia i zamknięcia;
- ul. Rudzka – przebudowa na odcinku od ul. Gwardii Ludowej do ul. Dobrej Nadziei;
- ul. Niedurnego – budowa ciągu pieszojezdnego równoległego do ul. Niedurnego stanowiącego lokalny dojazd do budynków przy tej ulicy i dającego możliwość parkowania mieszkańcom.

Drogi i parkingi o łącznej długości 305m (część 1B)

Projektowany obszar dzieli się na części:

- ul. Rudzka – przebudowa na odcinku od ul. Gwardii Ludowej do ul. Dobrej Nadziei
- ul. Dobrej Nadziei – przebudowa ulicy, dobudowa ciągów pieszych i parkingów dla mieszkańców oraz budowa drogi łączącej ulicę Dobrej Nadziei z ulicą Gwardii Ludowej.

Chodniki (części 1A i 1B)

Chodniki brukowane z kostki betonowej i granitowej pozyskanej z rozbiórki istniejących układów komunikacyjnych, o szerokości odpowiedniej do położenia funkcji. Szerokość chodników wzdłuż ulic wynosi min. 2m, natomiast główne trakty są szerokie ok. 4m oraz dojścia o szerokości ok. 1.5m.

OBIEKTY REKREACYJNO-SPORTOWE I ICH WYPOSAŻENIE

Przestrzeń wypoczynkowo-parkowa (części 1A i 1B)

Przestrzeń z przewagą zieleni, z miejscami do siedzenia i wypoczynku. Ławki drewniane mocowane do elementów betonowych. Kosze na śmieci i inne elementy małej architektury wykonane z elementów betonowych (jako główna

konstrukcja) i uzupełnianych drewnem lub elementami stalowymi ocynkowanymi malowanymi proszkowo.

Oświetlenie parkowe na słupach stalowych o zewnętrznej warstwie z tworzywa sztucznego, oprawy antywandalowe z daszkiem, stylizowane w duchu lamp gazowych dawnych osiedli przemysłowych.

Place zabaw dla dzieci młodszych (część 1A)

- Huśtawki z siedziskami
- Huśtawki wagowe
- Piaskownice
- Karuzele i sprężynowce
- Ślizgi i zestawy rekreacyjne

Skatepark (część 1A)

Plac skateparku posiadać będzie nawierzchnię betonową z prefabrykowanymi elementami betonowymi. Barierki i relingi będą wykonane z elementów stalowych. Wszystkie materiały powinny mieć odpowiednie atesty i dopuszczenia. Oświetlony za pomocą opraw kierunkowych.

Boisko (część 1A)

Boisko o nawierzchni asfaltowej z możliwością gry w piłkę ręczną, koszykówkę i siatkówkę. Ogrodzone od strony ulic i miejsc postojowych siatką metalową w której znajdują się furtki. Wysokość ogrodzenia to 3m. Wzdłuż linii ogrodzenia rozmieszczono ławki betonowo-drewniane. Boisko oświetlono za pomocą opraw kierunkowych. Boisko wyposażone w dwie bramki mocowane i kotwione w podłożu oraz słupki metalowe do gry w siatkówkę i dwa kosze na podkonstrukcji stalowej.

OSWIETLENIE ZEWNĘTRZNE (części 1A i 1B)

Przewidziano wykonanie trzech układów:

- oświetlenie dróg i parkingów;
- oświetlenie ciągów pieszych i placów zabaw;
- oświetlenie boisk i skateparku;

Okres realizacji projektu: 2010-2011

Podmiot realizujący:

Urząd Miasta Ruda Śląska - Wydział Inwestycji

Koszt całkowity realizacji projektu: **5,4 mln PLN ≈ 1,35 mln EUR**

Finansowanie: Budżet Miasta Ruda Śląska

Możliwość dofinansowania:

Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego na lata 2007-2013

Priorytet VI – Zrównoważony rozwój miast

Działanie 6.2.1 Rewitalizacja - „duże miasta”

W związku z zasadą „jeden beneficjent - jeden projekt” wniosek o dofinansowanie realizacji tego zadania nie został złożony do Instytucji Zarządzającej (o dofinansowanie ubiegał się projekt budowy rynku)

Schemat zagospodarowania terenu osiedla Kaufhaus zgodnie z projektem – etap 1A i 1B

Etap II – Remonty budynków i mieszkań

Poprawa jakości infrastruktury mieszkaniowej na terenie osiedla to zasadniczy element poprawy warunków życia mieszkańców. Bieżąca konserwacja budynków, obejmująca usuwanie awarii oraz roboty doraźne jest prowadzona przez zarządzające osiedlem Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej (w ciągu ostatnich dwóch MPGM dokonał między innymi remontu dachu dwóch budynków). Administracja MPGM posiada także inwentaryzację i dokumentację pozwalającą określić potrzeby remontowe i modernizacyjne wszystkich budynków. W przypadku podjęcia decyzji o rozpoczęciu prac remontowych i określeniu źródła finansowania remontów wykonane zostaną projekty techniczne i sporządzony zostanie kosztorys. W trakcie realizacji projektu RegGov nie określono możliwości finansowania prac remontowych w związku z czym niemożliwe jest określenie kwoty jaką należy przeznaczyć na realizację tego etapu projektu.

Jednocześnie należy zaznaczyć, iż część najemców mieszkań posiada wieloletnie zadłużenie wobec administracji skutkujące ogólnym zadłużeniem poszczególnych budynków w kwocie kilkudziesięciu tysięcy złotych. Biorąc pod uwagę dodatkowo perspektywę dalszego zalegania z opłatami przez najemców, utrudnia to proces inwestowania i przeprowadzenia remontów. Ponadto działania skierowane wyłącznie na remont i modernizację infrastruktury mieszkaniowej nie mogą być współfinansowane z Funduszy Europejskich.

Podmiot realizujący:

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej
Urząd Miasta Ruda Śląska - Wydział Inwestycji

Etap III - Budowa nowych budynków mieszkalnych ewentualnie z parterami przeznaczonymi na prowadzenie działalności użytkowej

W trakcie realizacji projektu RegGov powstała idea wybudowania nowych budynków mieszkalnych na terenie osiedla Kaufhaus w miejsce budynków wyburzonych przed laty przez poprzedniego właściciela Hutę „Pokój”. Realizacja inwestycji ma na celu zwiększenie i poprawę jakości zasobu mieszkaniowego oraz przyciągnięcie nowej grupy mieszkańców o wyższym statusie społecznym prowadzące do zmiany wizerunku osiedla. Jedną z podstawowych zasad zmiany postaw życiowych i aktywizacji społeczności zamieszkującej obszary zdegradowane jest motywacja czerpana z otoczenia, w którym funkcjonują pozytywne wzorce życiowe. Budowa nowych budynków mieszkalnych jest zarazem formą odbudowy pierwotnego układu urbanistycznego osiedla. Budynki w założeniu mają nawiązywać stylem do istniejących budynków, ale wykonane w nowoczesnej technologii budowlanej.

W okresie realizacji projektu (2010) dokonano przygotowania nieruchomości gruntowej do przekazania Towarzystwu Budownictwa Społecznego Ruda Śląska, którego zadaniem będzie wybudowanie czterech nowych budynków mieszkalnych. Ze względu na niesprzyjającą sytuację zewnętrzną (światowy kryzys finansowy) i wewnętrzną (problemy finansowe miasta) realizacja zadania została wstrzymana. W trakcie realizacji projektu RegGov nie określono możliwości finansowania w związku z czym niemożliwe jest określenie kwoty jaką należy przeznaczyć na realizację tego etapu projektu. W przypadku określenia źródła finansowania, którym będzie kredyt bankowy uzyskany przez Towarzystwo Budownictwa Społecznego Ruda Śląska, projekt będzie kontynuowany

Podmiot realizujący: Towarzystwo Budownictwa Społecznego Ruda Śląska

3.2 Działania w sferze aktywizacji i integracji społecznej

Działania w sferze społecznej stanowiące drugi filar Lokalnego Planu Działania skupiają się na aktywizacji i integracji społecznej mieszkańców osiedla „Kaufhaus”. W celu stworzenia kompleksowego narzędzia aktywizacji i integracji opracowany został projekt pod nazwą:

Program Aktywności Lokalnej dla Osiedla „Kaufhaus”

Program ten realizowany jest w ramach szerszego projektu „Ruda Śląska szansą dla wszystkich, który obejmuje swym zasięgiem całe miasto. Program

Aktywności Lokalnej dla Osiedla „Kaufhaus” ma szczególne znaczenie dla wsparcia mieszkańców w procesie rewitalizacji społecznej. Program jest realizowany do końca okresu programowania czyli do roku 2013. Zawiera on diagnozę sytuacji społecznej na osiedlu oraz określa szeregi działań w zakresie aktywizacji mieszkańców. Zadania określone w programie skupione są wokół czterech celów szczegółowych:

Wzrost znaczenia liderów społeczności lokalnej oraz wzmocnienie mieszkank i mieszkańców Kaufhausu w działaniach na rzecz własnej społeczności:

- Wspieranie liderów społeczności lokalnej poprzez organizację dla nich spotkań edukacyjnych i wspierających, prowadzonych przez animatora i streetworkera.
- Prowadzone zostaną działania ukierunkowane na rozwiązywanie bieżących problemów Osiedla. Delegatom społeczności udzielane będzie wsparcie w kontaktach z instytucjami miejskimi i organizacjami pozarządowymi.
- Organizowane będą spotkania z mieszkańcami osiedli miast ościennych, w których realizowany jest PAL w celu wymiany doświadczeń, pomysłów, rozwiązań itp.
- Angażowanie lokalnych przedsiębiorców w życie Osiedla.
- Organizacja spotkań z przedstawicielami instytucji miejskich zgodnie z zapotrzebowaniem zgłaszanym przez mieszkańców.

Wzrost aktywności społecznej mieszkank i mieszkańców Kaufhausu:

- Podpisanie umów oraz aneksów do umów z mieszkankami i mieszkańcami Kaufhausu, których udział w proponowanych formach aktywnej integracji oraz działaniach o charakterze środowiskowym będzie inspirował i zachęcał pozostałych mieszkańców Osiedla do aktywnej działalności skierowanej na zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej.
- Zorganizowanie zajęć w ramach Klubu Integracji Społecznej działającego w ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rudzie Śląskiej dla nowych uczestników PAL i ich otoczenia. Podczas zajęć, osoby biorące w nich udział będą nabywały kompetencje życiowe i umiejętności związane z poruszaniem się po obecnym rynku pracy oraz niezbędne do właściwego pełnienia ról społecznych.
- Motywowanie mieszkańców Osiedla Kaufhaus do nawiązywania bezpośrednich kontaktów z przedstawicielami instytucji i organizacji pozarządowych, mających na celu nawiązanie współpracy zmierzającej do zaspokajania potrzeb społeczności lokalnej.
- Realizacja programu zajęć animacyjnych o charakterze edukacyjno - kulturalnym przez animatora i streetworkera zatrudnionych w MOPS, które bezpośrednio będą wpływać na mieszkańców Osiedla, inspirując ich do podjęcia aktywności społecznej.
- Wprowadzenie elementów pedagogiki ulicy.
- Realizacja cyklu spotkań pt. „Babskie klachy” prowadzonych przez konsultanta Klubu Integracji Społecznej, bezpośredni będzie wpływać na wzrost samooceny uczestniczących w nich kobiet, przysłużą się przełamaniu stereotypów dotyczących kobiet oraz wyrównywaniu szans płci.
- Podejmowanie działań prozdrowotnych i terapeutycznych np. cykl spotkań w ramach terapii uzależnienia od nikotyny.
- Odtwarzanie i wzmocnianie tożsamości lokalnej poprzez zaznajamianie się z kulturą i tradycjami górnośląskimi, nawiązywanie do regionalizmu

podczas prowadzonych zajęć prowadzonych na przykład poprzez używanie gwary śląskiej, wspólne poszukiwania korzeni, prowadzenie dyskusji nt. „małej ojczyzny” i jej znaczenia w życiu mieszkańców Kaufhausu itp.

- Cykliczne wydawanie gazetki „Mój Kaufhaus”, w której kwartalnie opisywane są najważniejsze wydarzenia odbywające się w ramach PAL, zamieszczane są artykuły na temat historii Osiedla i publikowana jest twórczość mieszkańców Kaufhausu.

Utrwalenie mechanizmów samopomocy wśród mieszkanki i mieszkańców Kaufhausu:

- Pracownicy socjalni zatrudnieni w Sekcji Pracowników Socjalnych ds. Realizacji Projektu Systemowego świadczą pracę socjalną w rodzinach uczestników PAL, za cele stawiają sobie wspieranie ich i kształtowanie umiejętności prawidłowego pełnienia ról społecznych oraz postaw obywatelskich. Ponadto świadczona przez nich praca socjalna wpływać będzie na rozbudzenie i wspieranie mieszkańców Osiedla w samorządnym dążeniu do poprawy statusu społecznego i ekonomicznego.
- Zatrudniono animatora społeczności lokalnej oraz streetworkera w ramach Zespołu ds. Pozyskiwania Funduszy Unijnych i Realizacji Projektów (2 etaty), których zadaniem jest pobudzanie do działania oraz wspieranie wszelkich inicjatyw mieszkańców Kaufhausu. Prowadzenie przez nich zajęć animacyjnych o charakterze edukacyjno – kulturalnym dla mieszkańców Osiedla w ramach których prowadzone są przygotowania do wszelkich działań środowiskowych i innych. Do ich zadań należy także prowadzenie grupy edukacyjnej dla liderów społeczności lokalnej, propagowanie idei PAL wśród mieszkańców Kaufhausu itp.
- Dalsza realizacja prac społecznie użytecznych, w których udział wezmą uczestnicy PAL. We współpracy z Miejskim Przedsiębiorstwem Gospodarki Mieszkaniowej (administratorem budynków na Osiedlu) kontynuowane będzie odnawianie klatek schodowych w kamienicach na Kaufhausie oraz utrzymywanie w obecnym stanie będzie park przylegający do Osiedla.
- Dalszy wynajem lokalu z przeznaczeniem na:
  - Biuro PAL, użytkowane przez animatora i streetworkera (pomieszczenia wyposażone są w niezbędny sprzęt biurowy),
  - Pomieszczenie do prowadzenia punktu pomocy rzeczowej (odzież, książki, zabawki itp.) oraz punktu pralniczego,
  - Świetlicę Programu Aktywności Lokalnej – wokół której koncentrują się wszelkie działania w ramach PAL, między innymi zajęcia w ramach KIS, działania animacyjne, działania o charakterze środowiskowym itp. Świetlica jest wyposażona w stoły, krzesła i dwa stanowiska komputerowe z dostępem do sieci Internet.
- Podejmowanie wszelkich działań, które łączą elementy demokracji i samostanowienia w społeczności lokalnej.

Dążenie do zmiany wizerunku Osiedla i jego mieszkanki i mieszkańców.

- W ramach prac społecznie użytecznych kontynuowane będą działania mające na celu poprawę wizerunku Osiedla Kaufhaus, między innymi:
  - Odnawianie kolejnych klatek schodowych na Osiedlu Kaufhaus,
  - Utrzymywanie porządku w przylegającym do Osiedla parku,
  - Dbanie o porządek na placach zabaw zlokalizowanych na Kaufhausie.
- Prowadzona będzie kronika Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus stanowiącej faktograficzny opis wydarzeń w układzie

chronologicznym opatrzone komentarzami mieszkańców Osiedla i zapraszanych gości.

- Przeprowadzona zostanie akcja „Zielono przed familokiem” – tworzenie terenów zielonych wokół obejść kamienic.
- Przeprowadzona zostanie akcja „Lato w mieście” – organizacja czasu wolnego dla dzieci w okresie letnim. Do współpracy zaproszone zostaną organizacje pozarządowe z terenu miasta np. ZHP, TPD itp.
- Organizacja pikniku rodzinnego dla uczestników PAL i ich rodzin.

Okres realizacji projektu: 2008-2013 (działania opisane powyżej dotyczą roku 2011, działania w kolejnych latach są określane na początku każdego roku

Podmiot realizujący: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Koszt całkowity realizacji projektu: **0,9 mln PLN ≈ 225 thousands EUR** (koszt projektu tylko na rok 2011, koszty działań w ramach projektu na kolejne lata są szacowane i pozyskiwane na początku każdego roku)

Finansowanie:

Europejski Fundusz Społeczny

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Priorytet 7 Promocja integracji społecznej

Działanie 7.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji

Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej

3.3 Działania w sferze gospodarki i zatrudnienia

Trzecia zasadnicza sfera aktywności w zakresie zintegrowanego rozwoju Osiedla Kaufhaus dotyczy przedsiębiorczości i wzrostu zatrudnienia wśród mieszkańców. Działania i projekty określone dla tej sfery w sposób naturalny łączą się z działaniami prowadzonymi w zakresie integracji i aktywizacji społecznej, co prowadzi do uzyskania efektu synergicznego, a tym samym skuteczniejszego zapobiegania problemom. Projekty planowane do realizacji w obszarze gospodarki i zatrudnienia zostały zdefiniowane dla całego obszaru miasta Ruda Śląska, ze szczególnym uwzględnieniem osób znajdujących się w sytuacji problemowej w obszarach zdegradowanych.

Kapitał na start – wsparcie dla osób otwierających działalność gospodarczą

Formy wsparcia realizowane w ramach projektu:

- Szkolenia w zakresie otwierania i prowadzenia działalności gospodarczej
- Doradztwo w zakresie przygotowania biznes planów
- Wsparcie finansowe na otwarcie działalności do wysokości 40 000,00 zł
- Wsparcie pomostowe finansowe w wysokości nie większej niż 1317 zł miesięcznie przez pierwsze 6 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej

- Wsparcie pomostowe przedłużone w wysokości nie większej niż 1317 zł miesięcznie przez okres od 6 do 12 miesiąca prowadzenia działalności gospodarczej
- Wsparcie pomostowe doradcze dla osób które rozpoczęły działalność gospodarczą w zakresie prawa i księgowości

Projekt skierowany jest do osób fizycznych, zamieszkujących i/lub pracujących na terenie woj. śląskiego, zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej (z wyłączeniem osób, które posiadały zarejestrowaną działalność gospodarczą w okresie 1 roku przed przystąpieniem do projektu), w tym:

- osoby zatrudnione 36 osób
- bezrobotne: 24 osoby
- nieaktywno zawodowe: 20 osób

Szczegółowy zakres form wsparcia:

Szkolenia:

Moduł prawno administracyjny:

- ABC rejestrowania własnej firmy (procedury, dokumentacja, przepisy)
- prawne aspekty prowadzenia działalności gospodarczej (obowiązki przedsiębiorcy wobec ZUS, US, przepisy BHP, koncesje, pozwolenia, elementy prawa pracy)
- księgowość i podatki w małej firmie

Moduł biznes plan i rozwój przedsiębiorstwa:

- Możliwości pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania działalności gospodarczej (leasing, pożyczki, kredyty, dotacje, inne)
- Tworzenie biznes planu
- Symulacja działania firmy

Zarządzanie i marketing:

- Zarządzanie małą firmą, planowanie, budowanie strategii
- Marketing, promocja i kształtowanie wizerunku firm
- Techniki sprzedaży i obsługi klienta
- Negocjacje i komunikacja interpersonalna w biznesie

Doradztwo:

Pomoc w zakresie przygotowania biznes planu realizowane będzie przez doświadczonych ekspertów posiadających szeroką wiedzę z zakresu Przedsiębiorczości oraz doświadczenie w ocenie projektów finansowych.

Wsparcie pomostowe:

Podzielone jest na wsparcie finansowe w wysokości 1317 zł miesięcznie które powinno być przeznaczone na pomoc w utrzymaniu płynności finansowej firmy w pierwszym okresie działalności oraz wsparcie doradcze z zakresu finansów i prawa w pierwszym okresie działalności

Pozostałe istotne informacje z punktu widzenia organizacji projektu:

- Rekrutacja na część szkoleniową obejmować będzie 60 osób
- Dotacje na rozpoczęcie działalności otrzyma 48 uczestników projektu

- Wsparcie pomostowe przewidziano dla 48 uczestników
- Wsparcie pomostowe przedłużone przewidziano dla 24 uczestników

Okres realizacji projektu: 2011-2013

Podmiot realizujący:
Rudzka Agencja Rozwoju "Inwestor"

Koszt całkowity realizacji projektu: **3,65 mln PLN ≈ 0,9 mln EUR**

Finansowanie:
Europejski Fundusz Społeczny
Program Operacyjny Kapitał Ludzki
Priorytet VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich
Działanie 6.2 Wsparcie oraz promocja przedsiębiorczości i samozatrudnienia

„Inqbator - Ośrodek Wsparcia Instytucji Ekonomii Społecznej”.

Formy wsparcia realizowane w ramach projektu:

- Inkubowanie podmiotów ekonomii społecznej poprzez zapewnienie infrastruktury technicznej
- Punkt Informacyjny
- Szkolenia
- Doradztwo,
- Coaching,

Projekt skierowany jest do podmiotów ekonomii społecznej zarejestrowanych na terenie województwa śląskiego:

- Spółdzielnie socjalne, spółdzielnie pracy, spółdzielnie inwalidów i niewidomych,
- Organizacje pozarządowe
- Podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o pożytku publicznym i wolontariacie (Dz. U. z dnia 29 maja 2003 r. z późn. zm.).

Szczegółowy zakres form wsparcia:

Inkubator oferować będzie następujące usługi:

- miejsce na spotkania wraz z zapleczem biurowym,
- miejsce na siedzibę – funkcjonujące skrytki, gdzie może być dostarczana korespondencja, przechowywana dokumentacja podmiotów ES,
- możliwość nieodpłatnego korzystania z Internetu, ksera, faxu,
- dostęp do bieżących informacji istotnych dla trzeciego sektora, a także do literatury fachowej i specjalistycznych publikacji.

Podmioty, które wyrażą chęć korzystania z siedziby Inkubatora jako swojej siedziby otrzymają zestawy startowe, które pomogą im prowadzić i rozwinąć działalność (podstawowe art. biurowe)

Punkt Informacyjny:

W okresie funkcjonowania inkubatora będzie prowadzony Punkt Informacyjny, w którym można uzyskać bezpłatną informację nt.: zasad zakładania

stowarzyszenia lub fundacji; prawnych aspektów funkcjonowania organizacji; ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie; uzyskiwania statusu organizacji pożytku publicznego; funduszy europejskich; źródeł finansowania NGO. Punkt informacyjny będzie czynny 5 dni w tygodniu przez 5 godzin.

Doradztwo i coaching:

Dyżury będą pełnili doradcy z zakresu prawa, księgowości, marketingu oraz doradztwa finansowego. Projekt zakłada oprócz typowego doradztwa w zakresie występujących w instytucjach problemów bieżących także objęcie wytypowanej grupy 10 instytucji zainteresowanych taką formą pomocy, wsparciem mentorskim, tzw. coachingu. Wsparcie takie będzie skierowane przede wszystkim do instytucji napotykających na silne bariery w działaniu ze względu na braki wyspecjalizowanej kadry.

Szkolenia:

Zapewnienie kompleksowej ścieżki wsparcia szkoleniowego obejmująca tematy: co to jest ES, podstawy prawne i finansowe ES, zarządzanie projektowe, równość szans, dyskryminacja i lobbing, partnerstwo, itp.

Szkolenia będą organizowane na terenie woj. śląskiego, w godzinach pracy lub popołudniowych lub w weekendy, tak aby dostosować szkolenia dla osób działających w ES.

W ramach szkoleń przewidziano 3 edycje 7 dniowych szkoleń wyjazdowych „Szkola liderów” zakończonych uzyskaniem certyfikatu. W ramach szkoleń przewidziano m.in. tematykę: I ja zostanę liderem, czyli trening umiejętności liderkich uwzględniający elementy kierowania zespołem oraz organizowania pracy zespołu, ABC ekonomii społecznej, Współpraca i partnerstwo Lokalne jako kluczowe elementy działania w sektorze ES, Finansowanie podmiotów ES, Pomysł na działanie w sektorze ES.

Pozostałe istotne informacje z punktu widzenia organizacji projektu:

- Ww. działania merytoryczne rozpoczną się od 1 kwietnia br. i potrwać do 31 grudnia 2012r.
- Rekrutacja do ww. projektu rozpocznie się w III dekadzie marca 2011 roku i będzie ona prowadzona równoległe z realizacją projektu, tj. 31.12.2012r.
- Wsparciem mogą być objęte osoby zatrudnione w ramach umowy o pracę w podmiotach, członkowie wszystkich rodzajów spółdzielni i stowarzyszeń, wolontariusze wszystkich podmiotów oraz członkowie organów zarządzających.

Okres realizacji projektu 2011-2012

Podmiot realizujący: Rudzka Agencja Rozwoju "Inwestor"

Koszt realizacji projektu: **1,3 mln PLN ≈ 325 tyś. EUR**

Finansowanie:

Europejski Fundusz Społeczny

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

Priorytet 7 Promocja integracji społecznej

Działanie 7.2 Przeciwdziałanie wykluczeniu i wzmocnienie sektora ekonomii społecznej, Poddziałanie 7.2.2 Wsparcie ekonomii społecznej

Rozdział 4. Zaangażowanie podmiotów w realizację projektu RegGov – Lokalna Grupa Wsparcia

4.1 Podmioty zaangażowane we wdrażanie działań i projektów

W okresie realizacji projektu RegGov w działania związane z wdrażaniem projektu zaangażowane zostały różne instytucje i podmioty z terenu miasta. Podmioty te tworzą Lokalną Grupę Wsparcia dla realizacji projektu. Zaangażowanie podmiotów w projekcie odbywało się poprzez spotkania Lokalnej Grupy Wsparcia jak również indywidualną współpracę koordynatora projektu z poszczególnymi podmiotami. Każdy podmiot angażowany był pod kątem swojej działalności statutowej i zakresem kompetencji. Poziom włączania poszczególnych podmiotów był różny w zależności od obszaru działania i przedmiotu zainteresowania w poszczególnych etapach realizacji projektu. Część podmiotów ma zasadnicze znaczenie i zaangażowanie jest stałe, a ich dalsze włączenie jest również niezbędne na etapie wdrażania projektów i osiągnięcia celów określonych w Lokalnym Planie Działania.

Urząd Miasta Ruda Śląska

W trakcie wdrażania projektu RegGov i jak wdrażania Lokalnego Planu Działania będącego efektem projektu Urząd Miasta Ruda Śląska pełni funkcje koordynującą. Bezpośrednio za koordynację działań odpowiedzialny był pracownik Wydziału Komunikacji Społecznej i Promocji Miasta (poprzedniego Wydziału Rozwoju Miasta). Do obowiązków koordynatora należała organizacja działań przewidzianych w projekcie, zapisanych w Wniosku Końcowym (Final Application) oraz Umowie o Zasadach Partnerstwa (Joint Convention). Do zadań formalnych należało między innymi rozliczanie i sprawozdawczość projektu, a najważniejsze zadania merytoryczne obejmowały kontakty i współpracę z poszczególnymi podmiotami zaangażowanymi w realizację projektu i uczestniczącymi w Lokalnej Grupie Wsparcia i w tworzeniu Lokalnego Planu Działania. Ponadto w realizację projektu zaangażowane zostały następujące wydziały Urzędu Miasta:

Wydział Inwestycji – odpowiedzialny za przygotowanie dokumentacji technicznej i przeprowadzenie modernizacji infrastruktury i przestrzeni opisanej w rozdziale 3.1, a także za realizację planowanych remontów budynków mieszkalnych oraz nowych inwestycji na terenie osiedla Kaufhaus.

Wydział Spraw Lokalowych – odpowiedzialny za gospodarkę mieszkaniową i określanie potrzeb mieszkaniowych w mieście, przydzielanie mieszkań osobom oczekującym, przyznawanie tzw. Mieszkań socjalnych (tj o zaniżonym standardzie ze zmniejszona stawką czynszu), współpraca z Towarzystwem Budownictwa Społecznego w zakresie przygotowania projektu budowy nowych budynków mieszkalnych na terenie osiedla.

Wydział Gospodarki Nieruchomościami – odpowiedzialny za przygotowanie nieruchomości: gruntów i budynków do przeprowadzenia inwestycji, a także przygotowanie i przekazanie nieruchomości pod budowę nowych budynków

mieszkalnych, a także do ewentualnego zbycia na rzecz inwestorów zamierzających rozpocząć lub przenieść działalność gospodarczą na teren osiedla.

Wydział Urbanistyki i Architektury – odpowiedzialny za przygotowanie i przestrzeganie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, który określa warunki i możliwości zagospodarowania obszaru osiedla, a także określenie koncepcji rozwoju obszaru osiedla.

Wydział Komunikacji Społecznej i Promocji Miasta – odpowiedzialny za koordynację, rozliczanie i promocję działań prowadzonych w ramach projektu oraz opracowanie Lokalnego Planu Działania.

Biuro Miejskiego Konserwatora Zabytków – odpowiedzialność za ochronę budynków i obiektów zabytkowych na terenie osiedla oraz nadzór nad zgodnością prac modernizacyjnych z wymogami i przepisami konserwatorskimi.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej (MOPS)

realizuje statutowe zadania z zakresu pomocy społecznej obejmujące w szczególności:

- przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń,
- prowadzenie rozwój niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- prowadzenie pracy socjalnej,
- analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- realizację zadań wynikających z rozeznaczonych potrzeb społecznych,
- rozwijanie nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

W ramach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej utworzony został Zespół ds. Pozyskiwania Funduszy Unijnych i Realizacji Projektów, który odpowiedzialny jest za wdrażanie Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla „Kaufhaus”, który opisany jest w rozdziale 3.2. Zespół składa się z doświadczonych pracowników socjalnych i animatorów i posiada swoje biuro i świetlicę także na terenie osiedla przy ulicy Niedurnego 107. Ponadto w działania związane z projektem zaangażowany jest Dział Klub Integracji Społecznej.

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Mieszkaniowej (MPGM)

Instytucja utworzona przez Miasto Ruda Śląska w celu zarządzania zasobem mieszkaniowym stanowiącymi własność miasta. MPGM swoją działalność podstawową prowadzi poprzez Rejony Eksploatacji Budynków zlokalizowane w sześciu miejscach. Budynki mieszkalne położone na terenie osiedla Kaufhaus podlegają administracji Rejonu Eksploatacji Budynków nr 6 (w dzielnicy Nowy Bytom), którego przedstawiciele zaangażowani zostali w realizację projektu i wdrażanie Lokalnego Planu Działania. Obecna rola MPGM w zakresie projektu to wykonywanie bieżących napraw i remontów budynków oraz inwentaryzacja stanu technicznego na potrzeby planowanych remontów i modernizacji budynków mieszkalnych, a tym samym poprawy jakości warunków mieszkaniowych osiedla, stanowiących drugi etap modernizacji infrastrukturalnej osiedla wskazanej w rozdziale 3.1.

Towarzystwo Budownictwa Społecznego Ruda Śląska (TBS)

Jednostka została utworzona w roku 2009 w celu powiększanie zasobów mieszkaniowych w Rudzie Śląskiej dla osób średnio zamożnych a także budowanie mieszkań socjalnych. W trakcie realizacji projektu RegGov powstała idea wybudowania nowych budynków mieszkalnych na terenie osiedla Kaufhaus w miejsce budynków wyburzonych przed laty przez poprzedniego właściciela Hutę „Pokój”. Realizacja inwestycji mającej na celu zwiększeni i poprawę jakości zasobu mieszkaniowego oraz przyciągnięcie nowej grupy mieszkańców o wyższym statusie społecznym prowadzące do zmiany wizerunku osiedla. Inwestycja opisana w rozdziale 3.1 jako planowana jest do realizacji przez TBS Ruda Śląska.

Rudzka Agencja Rozwoju "Inwestor"

RAR „Inwestor” jako tzw instytucja otoczenia biznesuma na celu wspieranie i promocję przedsiębiorczości w mieście i regionie. Działalność ukierunkowana jest głównie na problematykę o charakterze publicznym w ramach czterech filarów działalności:

- Akademia Kształcenia - oferuje szeroki wachlarz usług szkoleniowych dostosowując swą ofertę do aktualnych potrzeb rynku; m.in. są to kursy językowe, zawodowe realizowane we współpracy z Powiatowymi Urzędami Pracy.
- Biuro Projektów - świadczy bezpłatne usługi informacyjne nt. prowadzenia działalności gospodarczej oraz możliwości uzyskania wsparcia na realizację projektów w latach 2007-20013 ze środków publicznych oraz realizuje projekty współfinansowane z programów pomocowych, w tym Unii Europejskiej
- Centrum Doradztwo Gospodarczego - świadczy usługi doradcze w zakresie pozyskiwania zewnętrznego finansowania dla projektów inwestycyjnych, w tym dla przedsiębiorstw i Jednostek Samorządu Terytorialnego
- Fundusz Pożyczkowy - udziela pożyczek mikro oraz małym firmom na inwestycje przyczyniające się do rozwoju przedsiębiorczości w regionie.

Rudzka Agencja Rozwoju "Inwestor" zajmuje się przygotowywaniem i wdrażaniem projektów finansowanych ze środków Unii Europejskiej. Lokalny Plan Działania przewiduje realizację dwóch projektów wdrażanych przez RAR „inwestor” w zakresie promocji przedsiębiorczości i ekonomii społecznej, które zostały opisane w rozdziale 3.3

Przedstawiciele społeczności lokalnej

Społeczność osiedla Kaufhaus stanowi zasadniczy podmiot w procesie rewitalizacji i zintegrowanego rozwoju obszaru. Aktywizacja społeczności lokalnej odbywa się zasadniczo poprzez działania organizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Od roku 2008 zawiązała się grupa mieszkańców, a zwłaszcza mieszkanek Osiedla „Kaufhaus”, która chętnie angażuje się w różne działania. Wśród grupy mieszkańców wyłoniły się ponadto osoby, które posiadają cechy liderów i mogą pociągnąć za sobą kolejne mniej aktywne grupy. W efekcie zaangażowania mieszkańców i widocznych rezultatów tej aktywności pojawiła się idea stworzenia organizacji zrzeszającej aktywnych mieszkańców Kaufhausu, jak i osób zainteresowanych rozwojem osiedla nie będących mieszkańcami Kaufhausu. Przedstawiciele społeczności lokalnej są zarazem odbiorcami, jak i współautorami Lokalnego Planu Działania.

4.2 Inne zaangażowane podmioty

Świetlica Socjoterapeutyczna

Świetlica funkcjonuje w ramach Ośrodka Pomocy Dzieciom i Rodzinie. Do Świetlicy uczęszczają dzieci, które uczestniczą w zajęciach socjoterapeutycznych, rozwijają swoje zainteresowania podczas zajęć kółek zainteresowań, ponadto mogą liczyć na pomoc w nauce oraz pomoc w rozwiązywaniu trudności. W Ośrodku znajdują się odpowiednio wyposażone: sala do zajęć grupowych, sala komputerowa, pokój do "cichej nauki", świetlice oraz gabinety psychologa. W Punkcie Konsultacyjnym mieszkańcy dzielnicy będą mogli skorzystać z pomocy psychologicznej. Planowane jest również uruchomienie grupy dla młodzieży zagrożonej niedostosowaniem społecznym.

Biuro Porad Obywatelskich

Biuro Porad Obywatelskich inkubowane przez Stowarzyszenie "Rudzkie Konto Pomocy" zostało powołane by pomagać Klientom Biura w rozwiązywaniu ich problemów. Głównym celem Biura Porad Obywatelskich jest udzielanie porad osobom ich poszukującym, które nie potrafią znaleźć rozwiązania swojego problemu, informacji na temat je interesujący. Porady udzielane są w sprawach:

- mieszkaniowych,
- rodzinnych,
- świadczeń socjalnych,
- świadczeń z ubezpieczenia społecznego,
- zatrudnienia i bezrobocia.
- imigracji/repatriacji,
- finansowych,
- niepełnosprawności,
- obywatela a instytucji,
- pozbawienia wolności,
- spadkowych,
- konsumenckich,
- stosunków międzyludzkich,
- własności.

Do roku 2011 Biuro miało swoją siedzibę na terenie osiedla Kaufhaus.

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Miś”

Organizacja pozarządowa działająca w zakresie pomocy osobom i rodzinom znajdującym się w szczególnej potrzebie, w tym:

- pomoc rodzinom najuboższym
- pomoc kobietom, które poroniły lub straciły dzieci
- działania przeciwko przemocy na dzieciach
- uaktywnienie psychofizyczne dzieci i młodzieży
- przeciwdziałanie pedofilii
- pomoc psychologiczna
- propagowanie społeczeństwa prorodzinnego

Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Miś” działa aktywnie także na terenie osiedla „Kaufhaus” niosąc pomoc materialną w postaci ubrań czy żywności, wspomagając tym samym działalność Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Parafia rzymsko-katolicka pod wezwaniem św. Pawła Apostoła

Parafia obejmuje swoim zasięgiem osiedle Kaufhaus, przy parafii działa Jadłodajnia św, Zyty, w której realizowana jest pomoc żywnościowa dla najuboższych, w tym dla dzieci

Straż Miejska

W związku z faktem, iż osiedle Kaufhaus należy do obszarów szczególnie zagrożonych przestępstwami i wykroczeniami oraz innym zjawiskom patologicznym i kryminogennym, w procesach rewitalizacyjnych przewidzianych niniejszym Lokalnym Planem Działania szczególne znaczenie i zaangażowanie przewidziano dla Straży Miejskiej. Zakres kompetencji określony zwłaszcza dla Referatu Prewencji ma zastosowanie priorytetowe, a skuteczne egzekwowanie i wykonywanie czynności przyczyni się do wzmocnienia bezpieczeństwa, a rym samym polepszenia wizerunku osiedla.

4.3 Włączenie podmiotów prywatnych

Włączenie przedstawicieli sektora prywatnego stanowi bardzo ważny aspekt procesu zintegrowanego rozwoju. Zaangażowanie podmiotów prywatnych pozwala na ukazanie problemów istniejących w obszarze zdegradowanym z perspektywy przedsiębiorcy czy potencjalnego inwestora, ale przede wszystkim rozszerza krąg możliwości rozwiązywania tych problemów czy poprawienia sytuacji. Zasadniczym punktem wsparcia jaki może być udziałem prywatnego sektora w procesie rewitalizacji jest wkład finansowy. Potencjalny partner prywatny przewidując konkretne korzyści dla rozwoju swojej firmy może udzielić wsparcia na realizację wspólnie określonych działań. Odbywa się to na zasadzie obopólnych korzyści (zasada win-win). Jednakże stałe zaangażowanie przedstawicieli sektora prywatnego na etapie planowania rozwoju w obszarze zdegradowanym bywa utrudnione, z uwagi na zdegradowany charakter obszaru. Do okresu tworzenia Lokalnego Planu Działania nie nawiązano współpracy z firmą zewnętrzną. W trakcie realizacji projektu doszło natomiast do nawiązania współpracy z dwoma przedstawicielami sektora prywatnego, którzy prowadzą swoją działalność na obszarze osiedla Kaufhaus.

RUDEX

Górnośląskie Przedsiębiorstwo Usługowo Produkcyjno Handlowe RUDEX Sp jawna działająca od ponad dwudziestu lat na rynku lokalnym, regionalnym a także za granicą posiada swoją siedzibę na terenie osiedla Kaufhaus przy ul. Niedurnego 107. Firma zaangażowała się w proces rewitalizacji osiedla w oparciu o umowę z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej na wynajęcie dwóch pomieszczeń stanowiących własność firmy na potrzeby biura i świetlicy dla spotkań mieszkańców w ramach Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus. Współpraca z firmą RUDEX planowana jest do zakończenia okresu realizacji działań to jest do roku 2013. Niewykluczona jest dalsza współpraca w nowym okresie programowania i w trakcie realizacji kolejnych projektów.

Biurowiec - Dom Handlowy KAUFHAUS

Centralny i historycznie cenny obiekt, od którego osiedle wzięło swoją obecną nazwę dom handlowy „Kaufhaus” został wykupiony przez prywatnego właściciela, który przeprowadził remont i odnowił elewację budynku. Poprzez odzyskanie dawnego blasku i budynek stał się najbardziej atrakcyjnym obiektem osiedla i całego miasta. Prywatny właściciel dokonał ponadto adaptacji wnętrza budynku na cele handlowo – usługowe powracając tym samym do pierwotnego przeznaczenia. W wyniku tych działań powierzchnia biurowa została wynajmowana przez podmioty handlowe i usługowe, a tym samym zwiększył się potencjał gospodarczy całego osiedla. Działania właściciela obiektu skupiają się na pozyskiwaniu kolejnych firm zainteresowanych lokalizacją swojej działalności na terenie biurowca Kaufhaus. Napływ nowych podmiotów gospodarczych na teren osiedla przyczyni się także do zwiększenia zatrudnienia wśród mieszkańców.

Huta Pokój

W bezpośrednim sąsiedztwie obszaru objętego projektem znajduje się duży zakład przemysłowy „Huta Pokój” istniejący od połowy XIX w. Huta jako budowniczy i pierwszy właściciel osiedla, co opisano w rozdziale 1.2, obecnie nie uczestniczy w procesie zintegrowanego rozwoju obszaru. Jednakże zaangażowanie tego przedsiębiorstwa wydaje się wskazane z uwagi na lokalizację oraz względy historii i tradycji, a także możliwość rozwoju turystyki przemysłowej w przyszłości. Huta Pokój oraz firmy utworzone w okresie restrukturyzacji przemysłu ciężkiego i działające w obrębie huty i osiedla jako zakłady zatrudniające znaczną grupę pracowników mogą przyczynić się do wzrostu zatrudnienia wśród mieszkańców osiedla.

Ponadto działania w zakresie modernizacji infrastruktury opisane w rozdziale 3.1 realizowane są przez następujące firmy

Bud-serwis – odpowiedzialny za przygotowanie dokumentacji technicznej projektu

Hydrobud – wykonawca inwestycji

Inwestprojekt – nadzór inwestorski projektu

4.4 Zaangażowanie Instytucja Zarządzającej

Zasady realizacji projektu RegGov w ramach Programu URBACT II przewidziały jako wymóg formalny zaangażowanie Instytucji Zarządzających Programami Operacyjnymi w podejmowane działania. Projekt RegGov uzyskał ponadto status Fast Track czyli szybkiej ścieżki, oznaczającej podjęcie dodatkowych starań o szybkie wdrożenie działań i projektów zawartych w Lokalnym Planie Działania, którego opracowanie stanowiło główny efekt projektu. Założono, iż Zaangażowanie Instytucji Zarządzającej Programem Operacyjnym już na etapie tworzenia Lokalnego Planu Działania może przyczynić się w sposób znaczny do pozyskania środków na realizację zadań określonych w planie.

W związku zaistniałą możliwością pozyskania dofinansowania na przeprowadzenie modernizacji osiedla Kaufhaus z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego Priorytet VI Zrównoważony Rozwój Miast Działanie 6.2.1 Rewitalizacja – „duże miasta” w prace w ramach projektu RegGov włączono **Instytucję Zarządzającą Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Śląskiego - jednostkę samorządu regionalnego tj. Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego. Wdrażaniem Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego zajmuje się Wydział Rozwoju Regionalnego.** Przedstawiciel Instytucji Zarządzającej uczestniczył w spotkaniach partnerów projektu – trzech seminariach tematycznych, spotkaniu przedstawicieli Instytucji Zarządzającej i Komisji Europejskiej, w spotkaniu w ramach klastra tematycznego w Rudzie Śląskiej (10-11 maj 2010) oraz w pracach Lokalnej Grupy Wsparcia. Ponadto Instytucja Zarządzająca była informowana o innych działaniach podejmowanych w ramach projektu.

Lokalny Plan Działania zawiera także projekty, których realizacja wymaga zaangażowania dodatkowych podmiotów. Projekty których realizacja finansowana jest z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, wskazane w rozdziałach 3.2 i 3.3, należą również do kompetencji samorządu regionalnego, jednakże ich wdrażanie zostało delegowane na Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego Urzędu Marszałkowskiego oraz Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach. Przedstawiciele tych instytucji nie brali bezpośrednio udziału w pracach nad projektem RegGov, jednakże ich udział we wdrażanie Lokalnego Planu Działania jest uzasadniony.

4.5 Forma zaangażowania w ramach Lokalnej Grupy Wsparcia

Forma zaangażowania podmiotów	Podmioty zaangażowane we wdrażanie projektów	Inne zaangażowane podmioty	Przedstawiciele sektora prywatnego	Instytucja Zarządzająca
Bezpośrednia aktywność i obecność na terenie osiedla	Urząd Miasta, MOPS, MPGM, Przedstawiciele społeczności lokalnej	Świetlica Socjoterapeutyczna, Biuro Porad Obywatelskich	RUDEX, Biurowiec – Dom Handlowy Kaufhaus, Hydrobud, Inwestprojekt	
Aktywność pośrednia spoza osiedla	Urząd Miasta, TBS Ruda Śląska, Rudzka Agencja Rozwoju "Inwestor"	Stowarzyszenie Pomocy Rodzinie „Miś”, Parafia św. Pawła Apostoła, Straż Miejska		
Wsparcie instytucjonalne, finansowe i promocja	Urząd Miasta, MOPS			Urząd Marszałkowski - Wydział Rozwoju Regionalnego i Wydział Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozdział 5. Monitoring i ewaluacja Lokalnego Planu Działania

Monitorowanie rozwoju w obszarze objętym Lokalnym Planem Działania oraz ewaluacja projektów wdrażanych w ramach Lokalnego Planu Działania jest oparte na kompleksowej analizie sytuacji społecznej z wykorzystaniem narzędzi socjologicznych oraz badaniu stanu infrastruktury, które zostały przeprowadzone w okresie poprzedzającym rozpoczęcie realizacji projektów. Społeczność została przebadana pod kątem występowania i stopnia nasilenia problemów społecznych, a wyniki tych badań zostały przedstawione w postaci wskaźników i map z naniesionym stopniem nasilenia poszczególnych problemów. Wskaźniki te będą stosowane w procesie badania zmian jakie zachodzą na osiedlu Kaufhaus na poziomie realizacji całego Lokalnego Planu Działania, a dotyczą poziomu ubóstwa, bezrobocia, uzależnienia od alkoholu, długotrwałej choroby oraz niepełnosprawności.

Ponadto poszczególne projekty przewidziane w Lokalnym Planie Działania posiadają indywidualne formy ewaluacji wymagane wytycznymi i dokumentami programowymi. Aktywizacja mieszkańców prowadzona w ramach Programu Aktywności Lokalnej dla Osiedla Kaufhaus przewiduje przeprowadzenie dwa razy w roku badania ankietowego wśród mieszkańców uczestników projektu: na etapie rozpoczęcia prac z nową grupą mieszkańców oraz pod koniec realizacji projektu z daną grupę, co daje możliwość porównania sytuacji początkowej i po wdrożeniu projektu.

Ankieta zawiera standardowy zestaw pytań, wśród których najważniejsze to:
Jak oceniasz osiedle Kaufhaus jako miejsce zamieszkania?

- dobrze
- źle

Dlaczego jest dobrze na osiedlu?

- Imprezy
- Znam dużo ludzi
- Życzliwi sąsiedzi
- Osiedle jest zadbane

Dlaczego jest źle na osiedlu?

- konflikty między ulicami
- nic się nie dzieje
- nie znam wielu osób
- nieżyczliwi sąsiedzi
- brudne i zniszczone klatki schodowe
- zła opinia innych

Co należy zmienić na osiedlu?

- odgrodzić osiedle od torowiska kolejowego
- wybudować plac zabaw
- zorganizować imprezy
- zorganizować prace społeczne
- dać pracę bezrobotnym
- zadbać o otoczenie i klatki schodowe

Co stanowi największe zagrożenie na osiedlu:

- bezpieczeństwa psy
- alkohol

- przestępczość
- ruchliwa ulica
- zły stan budynków
- brak placu zabaw

Jaki podejmujesz działania ukierunkowane na podjęcie pracy:

- pomoc Powiatowego Urzędu Pracy
- doradztwo zawodowe Klubu Integracji Społecznej
- uzupełnienie wykształcenia
- kurs zawodowy

Mieszkancki osiedla Kaufhaus podczas spotkania Partnerów Projektu RegGov w Rudzie Śląskiej w maju 2010r.

URBACT is a European exchange and learning programme promoting sustainable urban development.

It enables cities to work together to develop solutions to major urban challenges, reaffirming the key role they play in facing increasingly complex societal changes. URBACT helps cities to develop pragmatic solutions that are new and sustainable, and that integrate economic, social and environmental dimensions. It enables cities to share good practices and lessons learned with all professionals involved in urban policy throughout Europe. URBACT is 300 cities, 29 countries, and 5,000 active participants. URBACT is part-financed by the European Union (European Regional Development Fund).

Integrated approaches to the development of deprived urban neighbourhoods have proved to be successful in many old EU member states over the last decades. Crucial factors for success are efficient co-operation and a high level of trust between cities and their managing authorities. The challenge is how to develop, implement and fund such policies at a broad European level. The REGGOV Network focused on making practical experiences accessible and supporting partners to develop and implement new integrated strategies for sustainable neighbourhood and urban development.

www.urbact.eu/reg_gov

European Union
European Regional Development Fund

EUROPEAN
PROGRAMME
FOR
SUSTAINABLE
URBAN
DEVELOPMENT

